

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců JUDr. Petra Průchy a JUDr. Jana Vyklického v právní věci žalobce: **M. R.**, proti žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**, se sídlem Na Poříčním právu 1, Praha 2, o přezkoumání rozhodnutí Magistrátu města Brna ze dne 17. 8. 2011, č. j. MMB/0295229/2011, v řízení o kasační stížnosti proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 30. 8. 2012, č. j. 57 A 140/2011 - 22,

t a k t o :

- I. Návrh na vydání předběžného opatření **se odmítá**.
- II. Návrh na ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti **se zamítá**.
- III. Žalobci se pro případné doplnění kasační stížnosti **stanovuje** lhůta deseti dnů ode dne doručení tohoto usnesení.

O d ů v o d n ě n í :

Včas podanou kasační stížností napadl žalobce v záhlaví uvedené usnesení Krajského soudu v Brně, jímž byl zamítnut jeho návrh na ustanovení zástupce pro řízení o žalobě proti rozhodnutí Magistrátu města Brna ve věci dávky příspěvku na živobytí. Krajský soud nevyhověl návrhu žalobce jak z důvodu nesplnění podmínky předpokladu pro osvobození od soudních poplatků, tak i podmínky nezbytné potřeby zástupce k ochraně jeho práv.

V kasační stížnosti žalobce namítá, že je nemajetný, nemá žádný příjem, uchází se o zaměstnání u Úřadu práce a je bez finančních prostředků. Krajský soud prováděl zjišťování jeho majetkových poměrů mimo rozhodné období, postupoval tak protiprávně, neboť ke zjišťování uvedených skutečností nedal žalobce souhlas. Vzhledem k tomu, že jej zdržování při vyřizování dávky pomoci v hmotné nouzi ohrožuje na zdraví, dal žalobce u krajského soudu též návrh na vydání předběžného opatření, soud však o něm dosud nerozhodl. Proto podává návrh na vydání předběžného opatření též u Nejvyššího správního soudu. Za účelem doplnění a upřesnění kasační stížnosti žádá žalobce také o ustanovení zástupce pro toto řízení, neboť z důvodu své nemajetnosti si nemůže zástupce zvolit sám a potřebuje ho přitom k tomu, aby mohl řádně uplatňovat svoje ústavní práva u soudu.

Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval otázkou, zda jsou dány podmínky pro vydání předběžného opatření ve věci.

Podle § 38 odst. 1 s. ř. s. byl-li podán návrh na zahájení řízení a je potřeba prozatímně upravit poměry účastníků pro hrozící vážnou újmu, může soud usnesením na návrh předběžným opatřením účastníkům uložit něco vykonat, něčeho se zdržet nebo něco snášet.

Nejvyšší správní soud si tedy nejprve musel zodpovědět otázku, zda je oprávněn vydat předběžné opatření v řízení o kasační stížnosti. Ustanovení § 38 je zakotveno v části třetí, hlavě I. soudního řádu správního, je tedy systematicky zařazeno mezi tzv. obecná ustanovení o řízení. Podle ustanovení § 120 s. ř. s. lze uvedená ustanovení přiměřeně použít i v řízení o kasační stížnosti. Není tedy vyloučeno, aby o předběžném opatření rozhodl v rámci takového řízení i Nejvyšší správní soud. V daném případě však nelze pominout, že kasační stížností je napadeno pouze procesní, nikoliv meritorní rozhodnutí krajského soudu, a že řízení o žalobě nadále trvá. Za této situace ovšem není Nejvyšší správní soud věcně ani funkčně příslušným k tomu, aby o návrhu na předběžné opatření rozhodl, příslušným k tomuto je podle § 7 odst. 1 s. ř. s. krajský soud. Jak vyplývá z obsahu kasační stížnosti, žalobce podal návrh na vydání předběžného opatření také u krajského soudu, a to dříve, než tentýž návrh uplatnil u Nejvyššího správního soudu. Jestliže byl návrh u krajského soudu již podán, nejsou v probíhajícím řízení splněny podmínky pro postup podle § 7 odst. 4 s. ř. s. Při zohlednění výše uvedených skutečností pak musel Nejvyšší správní soud návrh na vydání předběžného opatření podle § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s. pro překážku věci zahájené odmítnout.

V dalším se Nejvyšší správní soud zabýval otázkou, zda jsou u žalobce splněny podmínky pro ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti.

Podle § 35 odst. 8 s. ř. s. navrhovatel, u něhož jsou předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků, a je-li nezbytně třeba k ochraně jeho práv, může předseda senátu na návrh usnesením ustanovit zástupce, jímž může být i advokát; hotové výdaje zástupce a odměnu za zastupování osoby uvedené v odstavci 2 platí v takovémto případě stát.

Pro ustanovení zástupce v řízení tedy zákon vyžaduje kumulativní splnění dvou podmínek; jednak nedostatek prostředků, který by odůvodňoval osvobození od soudních poplatků, jednak též nezbytnou potřebu takového rozhodnutí k ochraně práv účastníka. Nejvyšší správní soud má za to, že v projednávané věci především druhá podmínka pro ustanovení zástupce není splněna.

K tomu Nejvyšší správní soud předesílá, že spornou se jeví být již samotná možnost podat proti usnesení, jímž se v řízení o žalobě zamítá návrh na ustanovení zástupce, kasační stížnost. Ustanovení § 102 s. ř. s. sice uvádí, že kasační stížnost je přípustná proti každému rozhodnutí krajského soudu, nestanoví-li tento zákon jinak, již následné ustanovení § 103 odst. 1 s. ř. s. však neuvádí žádné důvody, které by bylo možné v takovéto kasační stížnosti uplatnit. Ty, které jsou uvedeny pod písmeny a) – d), jsou koncipovány pro meritorní rozhodnutí soudu formou rozsudku, písmeno e) pak uvádí možnost napadnout i usnesení, jímž se řízení končí, procesní usnesení vydávaná v řízení zde však nejsou uvedena. Judikatura Nejvyššího správního soudu nakonec dospěla k závěru, že kasační stížností lze napadnout i usnesení o neustanovení zástupce v řízení, pro zabránění řetězení problému však bylo již rozsudkem ze dne 28. 4. 2004, č. j. 6 Azs 27/2004 – 41 stanoveno, že „*v řízení u Nejvyššího správního soudu o kasační stížnosti proti usnesení krajského soudu o zamítnutí návrhu na ustanovení zástupce žalobců není důvodem pro odmítnutí kasační stížnosti nedostatek právního zastoupení (§ 105 odst. 2 s. ř. s.)*“. Nejvyšší správní soud tak v projednávané věci posuzoval pouze faktickou potřebu zastoupení žalobce v řízení o kasační stížnosti.

Po zhodnocení jejího obsahu dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že nezbytná potřeba zastoupení žalobce v řízení o kasační stížnosti není prokázána. Kasační stížnost má v rámci daných možností požadované náležitosti a žalobce v ní dostatečně srozumitelně vysvětlil, proč považuje rozhodnutí krajského soudu za nezákonné a z jakých skutkových i právních důvodů tak dovozuje. Nejvyššímu správnímu soudu nic nebrání, aby o takto formulované kasační stížnosti věcně rozhodl, přičemž nepředpokládá žádné další procesní úkony v řízení, při nichž by mohl žalobce v důsledku své neznalosti práva utrpět nějakou újmu. Za této situace tedy Nejvyšší správní soud návrh žalobce na ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti bez dalšího zamítl. Z důvodu procesní ekonomie se pak již nezabýval otázkou splnění druhé podmínky stanovené zákonem, neboť odpověď na ni by už na toto rozhodnutí nemohla mít žádný vliv.

Vzhledem k tomu, že v kasační stížnosti žalobce projevil svůj úmysl tuto ještě upřesnit a doplnit (aniž se v daném případě jedná o odstranění nedostatků náležitostí ve smyslu § 106 odst. 3 s. ř. s.), stanovil mu soud k případnému provedení tohoto úkonu lhůtu deseti dnů ode dne doručení tohoto usnesení. Nebude-li kasační stížnost doplněna, soud o ní po uplynutí stanovené lhůty rozhodne podle dosavadního obsahu.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V Brně dne 8. ledna 2013

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu